СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 44. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 24. лютого, 1930. VOL. XXXVIII. No. 44. Jersey City, N. J., Monday, February 24, 1930. THREE CENTS.

ЗАКІНЧИЛИСЯ НАРАДИ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

НАРАДИ ТРЕВАЛИ ЧОТИРИ ДНІ. ЯВИЛИСЯ ВСІ ГОЛОВНІ РАДНІ. НАРАДИ ПРОЙШЛИ В ПОВНІЙ ГАРМОНІЇ. ОБГОВОРЕНО СПРАВУ СИРОТИНЦЯ, МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ, ПЛАСТОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ И БОГАТО ИНШИХ ДУЖЕ ВАЖНИХ СПРАВ. ЗАПРОТЕСТОВАНО ПРОТИ МОСКОВСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ ОКУПАНТІВ. УХВАЛЕНО НА ДОПОМОГУ РІДНОМУ КРАЄВИ $1,300 І $1,000 НА СТИПЕНДІЇ ДЛЯ РЕМІСНИЧОЇ МОЛОДІ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

ДЖЕРЗИ СИТІ. — В четвер, у годині 7.30 вечером, закінчилися річні наради Головного Уряду У. Н. Союза. Наради зачалися в понеділок у год. 9 рано. Відчинив їх предсідатель Микола Мурашко привітом і сконстатував, що явився на нарадах Головний Уряд в цілости. Опісля віддано пошану покійному С. Ядловському повстанням з місць. Згідно з програмою складали свої річні звіти члени Екзекутиви і Контрольної Комісії. Потім візвав предсідатель Головних Радних до звітів з їх діяльности по околицях. Додамо, що отсе перший раз домаганося того рода звітів від Головних Радних. Тесаме буде практикуватись і при слідуючих річних нарадах та на слідуючій Конвенції У. Н. Союза.

Над поодинокими звітами відбулася основна, спокійна й річева дискусія. Всі звіти зістали одобрені.

Особлившу увагу присвятили річні збори справі Сиротинця. Дискусія винесла на денне світло богато ріжного матеріялу, який розбирає справу Сиротинця з ріжних боків. Всі ті заміти особливо важні з того боку, що є вислідом довгих дослідів над цею такою важною справою, а оперті на думках, основаних на фактах і числах знавців від сиротинських інституцій. Згідно з ухвалою останньої конвенції та дискусія Головного Уряду в справі Сиротинця має бути підставою до загальної дискусії, в якій дасться змогу загалови членства У. Н. Союза забрати голос і висказати свою думку.

Богато місця присвячено на нарадах справі орґанізовання дітей і молодих членів. Принято далеко йдучі міри. На тім місці підчеркнемо тільки ту новість, яка вносить пластову ідею до У. Н. Союза.

На засіданню явилися рівнож правні дорадники У. Н. Союза, адвокати О'Браен і Тартальський, і пояснили правну процедуру переведення інвестицій У. Н. Союза.

По ухваленню протесту проти московської і польської окупації замкнено засідання відспіванням національного гимну.

ЗНАЙШЛИ ТІЛО АЙЕЛСОНА.

НОМ (Аляска). — Готуються справити міжнародній похоронний похід зприводу перевезення з Сибіру тіл американських летунів Айелсона і Борленда, котрі згинули підчас летунської катастрофи, коли ратували застрягших на кораблі Нанук, замерзлім біля Північного Рога.

НОВА ЦИВІЛЬНА ВІЙНА.

НАСТАНЕ ТОДІ, КОЛИ УРЯД ЗАХОЧЕ ФОРСУВАТИ ПРОГИБІЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Перед Сенатським судейським комітетом пересунулися ріжні визначні особи з ріжних сторін Америки і висказували свої гадки щодо прогибіції. Всі були згідні з тим, що прогибіції не вдасться сфорсувати. Свідки заявили, що колиб правительство занґажувало до того форсовання всю армію і фльоту, то й цього було би замало. Дотого треба би замкнути до вязниць яких 50,000,000 людей, а це неможливе, бо нема на це місця по вязницях.

Зізнаючі піднесли, що треба числитися з тим, що правительство стрінеться при форсованню прогибіції з новою цивільною війною, яка в першу чергу змете саме правительство й усуне републиканську партію від влади.

ГОВАРД ПОПРОЩАВСЯ.

НЮ ЙОРК. — По шестилітнім побуті як амбасадор Великої Британії, Сер Езме Говард зістав звільнений з служби ізза старости та прощався з Америкою на обіді, влаштованім Товариством Паломників (Пилґримс). Підчас обіду підніс він у своїй бесіді, що ще ніколи відносини між Англією й Америкою не були такі сердечні, як вони є тепер, та що вони залишаться такими і надалі.

ГРЕБЛЯ КУЛИДЖА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер вислав до бувшого президента Кулиджа телеґраму, в якій просить його взяти участь у посвяченню „Греблі Кулиджа", побудованій на ріці Хіля в Аризоні. Завдяки цій греблі збудовано водний резервуар, який може наводнити один міліон акрів землі.

МОНАХИНІ ВЕРТАЮТЬ ДО МЕКСИКА.

МЕКСИКО СИТІ. — Міністерство внутрішних справ зізволило на поворот до Мексика католицьких монахинь, котрі покинули Мексико підчас напруження між церквою і державою в часі, коли президентом був Каєс. Монахині можуть тепер повернути до Мексика, але не можуть жити по монастирах, або гуртом.

ВИКИНУЛИ З ХАТИ СЛІПОГО.

НЮ ЙОРК. — Вилієм Мелвин, років 52, сліпий, опинився на вулиці з рештками своїх меблів, викинений господарами ізза неплачення чиншу. Мелвин осліп в 1918 р. підчас торпедовання корабля, на якім він був машиністом. Вилієм Ші, погребник, побачивши бідного на вулиці, змилосердився над ним і винаняв для нього иншу хату.

ПОВІТРОВИЙ МОНОПОЛЬ.

Німеччина протестує проти віддачі Португалії монополю Франції на уряджения повітрової комунікації над португальською територією. Перший протест проти цього зробив американський посол у Лісбоні.

ЕПИСКОП БУДКА СЕРЕД ВЯЗНІВ.

На Різдво відвідав епископ М. Будка українських вязнів у карному заведенні при Казимирівській вулиці у Львові, де відправив для них богослуження в тюремній каплиці. На богослуженні були присутні усі вязні. Співав хор, зложений з численних тепер у цій тюрмі українських політичних вязнів. Шановний Гість виголосив підчас богослуження проповідь, а накінець обділив усіх вязнів просфорою. На богослуженні була присутна також управа тюрми. Відвідини епископа серед тих найбільш забутих була для всіх них дуже милою несподіванкою, яка позволила їм піднятись духом та внесла дійсно святочний настрій на сірі тюремні мури.

ВБИЛИ СЛІДЧОГО.

До села Летівці був висланий спеціяльний делеґат, комуніст Кіндратенко, завданням якого було паралїжувати терористичні виступи селян. Кіндратенко відразу почав енерґійно працювати над виловленням антирадянських елементів, але через два дні після початку своєї праці був убитий. Винних не знайдено. Большевики зарядили суворий розслід.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА.

У містечку Макаровка, біля Канева радянська шкільна влада примусила шкільну молодь до видавання шкільного комуністичного тижневика.

Редакція цього тижневика вмістила в ньому шараду, після розвязки якої виявилося, що шарада символізує український національний гимн: „Ще не вмерла Україна".

Ґазета „Комуніст" каже, що анальоґічні випадки ширення української сепаратистичної пропаґанди занотовані в цілому ряді радянських шкіл. Тому ґазета закликає владу до найрішучішої й суворої акції проти поширення націоналістичної пропаґанди серед української молоді.

АРЕШТУВАННЯ ПІД ЗАМІТОМ САБОТАЖУ В 1923 Р.

Постерунок поліції в Кошляках, пов. Збараж, арештував дня 8. січня ц. р. місцевого 27-літнього господаря Романа Сікору під замітом, що він на спілку з Йосифом Харчуком, котрий вже семий рік пробуває на Радянській Україні, підпалив в осени 1923 р. фільварок у Кошляках на шкоду тодішнього посесора Казимира Свірського. Арештований якийсь час пробував за Збручем, звідки вернув перед кількома роками до свого рідного села Кошляк, тут оженився і спокійно господарив. Сам арештований, який сидить тепер у слідчій вязниці в Тернополі, заперечує рішучо якунебудь участь у підпалі фільварку в Кошляках та наче би він перед кимнебудь признався до підпалу, або співучасти у підпалі згаданого фільварку, як це твердить поліція.

ЗНАЙШОВСЯ 104-тий ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

ГРОМАДЯНИН ЙОСАФАТ ФІЛЯС, ЧЛЕН У. Н. СОЮЗА И ВЛАСНИК БУЧЕРНІ В ДІТРОЙТ, МІШІҐЕН, ПЕРЕСИЛАЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

НАШІ ІНВАЛІДИ! ЧИМ ДОВШЕ ВГЛУБЛЯЮСЯ У ЇХНІ СЛАВНІ ПОДВИГИ, ТИМБІЛЬШЕ НАБИРАЮ ЗАВЗЯТТЯ ДО ДАЛЬШОЇ БОРОТЬБИ І БІЛЬШОЇ ВІРИ В НАШУ ПОБІДУ І СЛАВНЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА.

НАШІ БИЗНЕСМЕНИ! ЧИМ ДОВШЕ ЗАСТАНОВЛЯЮСЯ НАД ВАМИ, ТИМ ПЕВНІШЕ ПРИХОДЖУ ДО ПЕРЕКОНАННЯ, ЩО ВИ НЕ СПОВНИЛИ СВОГО ОБОВЯЗКУ СУПРОТИ СВОГО НАРОДА, А В ПЕРШУ ЧЕРГУ СУПРОТИ НАЙКРАЩИХ НАШИХ СИНІВ, НАШИХ ІНВАЛІДІВ.

СВОЮ ЖЕРТВУ ПЕРЕСЛАВ Я ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

ЩЕ ОДИН ОГОНЬ НА КОРАБЛІ.

Джерзи Сіті. — На кораблі „Президент Ґарфилд" вибух огонь, який однак вдалося завчасу погасити. Шкода виносить $20,000.

АРЕШТИ РОСІЯН.

В Югославії заарештовано 15 російських емігрантів по обвинуваченню в шпигунстві на користь Італії.

ЗА ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ШКОЛАХ НА БУКОВИНІ.

З нагоди виборів до повітових рад на Буковині звернувся міністер Буковини Савчук-Савяну до проводу Української Народньої Партії з пропозицією ведення спільної акції. Екзекутива цеї партії відповіла міністрові, що партія буде тільки тоді співпрацювати з міністром, якщо в українських школах буде негайно заведена українська викладова мова. Міністер відповів, що тільки в першій клясі народніх шкіл може бути заведена українська мова і то тільки протягом 10 тижнів, а дальше у всіх клясах по 6 годин тижнево. Міністер заявив також, що румунський уряд взагалі має намір вирішити справу національних меншостей, але що це станеться тільки тоді, як до Букарешту поверне спеціяліст від справ національних меншостей Ґіпа Поп, що є тепер в подорожі по державах Европи, де студіює справу національних меншостей.

НЕПОРЯДКИ В ДОНЕЦЬКОМУ ВОДОЗБОРІ.

На робітничих зборах робітники промовці дуже гостро атакували радянську робітничу політику і заявляли, що їм набридло і вони не хотять більше працювати на комуністів. На знак протесту проти радянської влади робітники цілий тиждень не виходили на працю. Для полагодження загострення з Харкова виїхала спеціяльна комісія.

В Артемівській окрузі розстріляно робітника Калабухова за вбивство члена адміністрації копальні „Центральна", комуніста Хижняка.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Заходом Т-ва Укр. Дяковчителів дня 23-го лютого о год. 2,45 хв. зполудня із стації WAAT на закінчення півгодинної української програми на згаданій стації мішаний і жіночий хор ім. М. Лисенка із Джерзи Сіті під управою свого дириґента п. А. Гели відспіває слідуючі пісні:

1) Артемовського: **Нас сьогодні сповістили** (з оп. „Запорожець за Дунаєм"; дія III., ява II.) хор мішаний. 2) Ар. Гайворонського: **Реве та стогне;** хор жіночий. 3) Ар. Гайворонського: **За Тебе, наш народе!** — хор мішаний. 4) Ар. Гайворонського: **Тече вода;** хор мішаний. 5) **Ще не вмерла Україна;** хор мішаний.

ГІРКА ДОЛЯ ДЕЗЕРТИРІВ.

Румунське міністерство війни зарядило, що всі оскаржені за дезерцію й амнестовані мусять виконати військову службу цілком або частинно. Це залежить від того, чи дані особи відбули якусь часть військової служби, чи ні. До служби мають зголоситися всі особи, що ще не мають 50 літ. Це зарядження викликало в реґаті велике здивування.

КОМУНІСТИЧНА ПРОПАҐАНДА.

В Москві відбулася шеста сесія міжнародньої червоної спілки професійних союзів. Після приняття низки резолюцій про комуністичний рух у капіталістичних країнах та про завдання червоних професійних спілок у комуністичній революції, делеґації зробили між собою ще умову про так звані соціялістичні змагання (конкуренцію). Комуністи румунські зробили умову з комуністами Південної Славії. Предметом конкуренції є ширення комуністичної пропаґанди на Балканах.

УКРАЇНСЬКИЙ СЕПАРАТИЗМ.

Харківський „Комуніст" з роздратованням повідомляє про зміцнення сепаратистичного руху на Україні й як ілюстрацію цього виразно антирадянського руху подає низку виступів учителів та шкільної молоді.

У Києві професор рільничої школи, читаючи про Шевченка та цитуючи його твори, додав до них коментарі, які узасаднювали український сепаратизм.

У Вишові, під Києвом, учні місцевої школи під впливом свого вчителя аґітували серед населення за вихід України зі складу Радянського Союзу та за відновлення Української Народньої Републики.

ШПІОНАЖА В КОРИСТЬ ЛИТВИ.

В Гродні відкрито тайну орґанізацію шпіонів, які працювали в користь Литви. На чолі орґанізації стояв бувший старшина російської армії Олександер Синилло, у якого найдено багато інформаційного матеріялу про стан польської армії. Арештовано також Михайла Костеліса, Олександра Ґозджеба і Траяна, які мали контакт з литовською контррозвідкою. Виявилось, що ця орґанізація мала наказ від литовського уряду вбити еміґранта Плечкайтіса, але їй це не вдарось, бо Плечкайтіс виїхав із Польщі.

РОСІЯ ЗБИРАЄ ВІЙСЬКА НА УКРАЇНІ ПРОТИ ЕВРОПИ

РУМУНІЯ БОЇТЬСЯ ЗА БЕСАРАБЩИНУ. ФРАНЦІЯ И ПОЛЬЩА ЗАНЕПОКОЄНІ ВОЄННИМИ ПРИГОТОВАННЯМИ БОЛЬШЕВИКІВ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Не зважаючи на заспокоюючі заяви премієра-міністра Маню, кореспондент нюйорського „Таймсу" довідався, що офіційні військові кола в Румунії дуже занепокоєні воєнними приготовленнями большевиків. Большевики тепер концентрують велику армію на кордоні Румунії та Польщі, а на лінії Одеса-Київ вони поробили великі склади воєнних матеріялів.

Ці воєнні приготовання дуже серіозно трактує Франція та Польща, про що вони повідомили Румунію. Дехто думає, що це большевики концентрують армію длятого, щоби не дати можливости українським селянам тікати до Бесарабщини, але Румунія боїться за саму Бесарабщину.

ГОТУЮТЬСЯ РОЗСТРІЛЯТИ 20 ЖИДІВСЬКИХ ДІЯЧІВ.

ВСІ ВОНИ АРЕШТОВАНІ В МІНСЬКУ НІБИ ЗА ЗНОСИНИ З ЕМІҐРАЦІЄЮ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Головний рабін Ґільдешаймер-Маєр одержав повідомлення з Росії, що в Мінську арештовано двацять рабінів, старих Жидів та жидівських громадських діячів. Усім їм загрожує смертна кара, бо большевики обвинувачують їх у контр-революції за те, що вони нібито писали листа до жидівської конґреґації за кордоном у справі релігійних переслідувань у Росії.

Берлінські Жиди плянують урядити велику протестаційну демонстрацію проти релігійних переслідувань у Росії. Радянське посольство в Берліні заявляє, що йому нічого не відомо в справі цих арештів.

ЗАМИКАЮТЬ ЦЕРКВИ ДАЛІ.

ЦЕ РОБИТЬСЯ НІБИ НА ВИМОГИ САМОГО НАСЕЛЕННЯ.

ОМСЬК (Сибір). — В додаток до вже раніше замкнених церков тепер замкнено ще чотири в околицях Омська. Будівлі цих церков обернено на школи та робітничі клюби.

Влада заявляє, що це зроблено на підставі домагання околичних селян, які вступили до колективних господарств. Взагалі зі збільшенням колективізації збільшується скількість замкнених церков.

РЕЛІҐІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НЕ НОВИНА.

ЛОНДОН (Англія). — Міністер справ закордонних Гендерсон заявив у палаті послів, що в Росії нема тепер нічого такого, що викликалоб потребу чужинецького дипльоматичного втручання в справі релігійних переслідувань. Зі звітів анґлійського посла в Москві, Овена, видно, як говорить Гендерсон, що те, що тепер робиться в Росії, триває там уже десять років.

Далі Гендерсон вважає, що справу релігійних переслідувань у Росії хочуть використати консерватисти для поваления робітничого уряду Анґлії. Тому вони поставили на чергу засідань парляменту слідуючого тижня цілу низку запитів у справі релігійних переслідувань у Радянщині. Між иншим є запитання, чи магомедан таксамо переслідують, як і христіян.

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Нарешті лідер соціялістів-радикалів Шатан сформував новий кабінет міністрів. Зі старого правительства до уряду ввійшли міністер справ закордонних Бріян та міністер праці Люшер. Тардю відмовився вступити до нового уряду.

Бріян обійме головство над французькою делеґацією в Льондоні на морській конференції замісць Тардю.

ПРОТИ НОВОЇ ПАРТІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Остин Чемберлейн виступив з рішучою критикою заходів Бівербрука по орґанізації нової імперської партії. Він говорить, що властива мета цеї партії не так свобідна торгівля в межах Велико-Британії, як обгородження Велико-Британії високими митними оплатами супроти всіх инших держав.

ВИБОРИ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО (Японія). — В повному порядку проходять вибори до парляменту. Всіх виборців має бути яких 13 міліонів. Сподіваються, що фактично в виборах візьмуть участь що найменше десять міліонів.

До неділі закінчать підраховання голосів. Сподіваються, що правительственна партія Мінсеіто буде мати більшість послів і в новому парляменті.

ГОТУЮТЬСЯ ДО НОВОЇ ВІЙНИ.

ДАЙРЕН (Манджурія). — В Гонанській провінції відбулася секретна конференція противників уряду Кай Шека. На цій нараді ухвалено роспочати знову горожанську війну проти нанкінського уряду з метою утворити новий уряд у Пекіні.

Таксамо й націоналістичне правительство робить зі своєї сторони поспішні приготовання до боротьби з ріжними ґенералами та політичними ґрупами, які стараються утворити один спільний фронт проти уряду. Китай тепер стоїть на передодні нової горожанської війни, яка мала би бути ще небувалою навіть у Китаю.

ЗНАЙШОВ СКАРБ.

ЦАРГОРОД (Туреччина). — Один садівник на острові Принкіпо, перекопуючи землю в саді, викопав глечик з монетами візантійської імперії. Покликані поліцаї відкопали ще два глечики з такими монетами.

Увесь цей скарб, великої археольоґічної вартости, передано до царгородського музею.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Оелефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "EVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАПОВІДЬ ПЕРЕМІНИ?

Кождому відомо, які величезні шкоди наробила прогибіція для американського громадянства. Одною з найбільших шкід, хоча її не дасться взяти в рахунки, треба вважати передовсім перешкоди, які прогибіція кидає на дорогу для належитого розвязування суспільних питань. З тої то певно причини всі прихильники поступового законодавства в Америці витають з радістю всякі признаки можливости перемін у прогибіційному законі.

Послідними часами сих признак було велике число.

В конгресі повстало вже богато законодавців з виразними заявами проти прогибіції. Се свідчить про те, що в їх округах настрій проти прогибіції зріс до того, що представники не бояться заявляти проти прогибіції.

Другою признакою треба вважати зріст антипрогибіційного настрою серед жінок, себто якраз серед того пола, котрий головно причинився до заведення прогибіції. Жінки станули за прогибіцію, бо думали в сей спосіб ратувати себе й свої родини від страшного салуну. Нині вони побачили, що прогибіція завела инші нещастя, богато гірші від салуну. Повстає серед жінок могучий рух проти прогибіції.

Третою признакою є становище церков. Протестантські церкви вважали прогибіцію своєю працею. Вони її боронили завзято. Всі пастори правдою й неправдою малювали прогибіцію як благодать Америки. Через роки не було пасторів, що говорилиби проти прогибіції. Нині вже такі є. Недавно проти неї виступив д-р Рендолф Рей, визначний пастор епископальної церкви в Ню Йорку. Він назвав наслідки прогибіції страшними й огидними.

Ще одною признакою треба вважати слідуючий факт. В одному суді в Оклагомі ставали перед судом обжаловані за вбиття прогибіційного агента двоє людий, чоловік і жінка. Звичайно таких людий присяжні увільнилиби. Але тут обжалованими були Мурини, а Муринів, обжалованих за вбиття білого, навіть на суд не беруть, а вішають самосудом. Так є звичайно. Але в сьому случаю Муринів не тільки ніхто не лінчував, але й присяжні судді звільнили їх від вини й кари. Значить, ненависть до прогибіційних агентів сильніща навіть як упередження білих до чорних.

Се все є річи, які мусять уміти читати ті, котрі до читання таких знаків покликані. Тому нема що й дивуватися, що в конгресі зростає число проєктів на зміни в прогибіційним законі. Покищо ще ні один з тих проєктів не добився признання, але так певно довго не буде. Прийде час, що справу прогибіції поставлять на стіл та спитають, що з нею зробити. Добро громадянства вимагає, щоби се сталося як найскорше.

Д-р Остап Грицай.

НАВЧІМСЯ І МИ ВІД НІМЦІВ ТОЇ МУДРОСТИ

Якої мудрости? — спитають мене читачі „Свободи". Ну, я Вам зараз скажу, якої. Вона в німецькій науці називається **Individualpsychologie,** тобто по нашому — наука про душевне життя одиниці. Про душевне життя людини взагалі пороблено було ріжними вченими чимало значних та пропамятних дослідів, бо наука про людську душу — психольогія — цікавила з давних давен першорядні уми. Але як в кожній научній области, так і тут є ріжні напрями і системи, перестарілі, новіщі, нові й найновіщі, і от один з найновіших її напрямів — це **психольогія індивідуальна.** Її творцем і найкрасшим учителем є славний нині в усім культурнім світі віденський учений, лікар і дослідник нервових недуг, д-р Альфред Адлер **(Alfred Adler),** що на днях святкує 60-ліття свойого творчого життя, а під хвилю перебуває таки між Вами, шановні земляки, **в Ню Йорку,** де в **Columbia University** він має свою катедру й веде окремо для нього влаштовану клініку. Та хоч і далеко сьогодня від Відня Альфред Адлер, то наддунайська столиця не забуває свойого великого сина, вшановує його научний подвиг святочними зібраннями, привітами та відчитами про нього, а віденська преса повна цікавих статтей на тему Адлерових дослідів, — навіть газета, призначена для найпростіших читачів, подає хоч коротку згадку про те, чого навчає нас той знавець людської душі. Бо і справді висліди його праці такі ясні й самозрозумілі, що переконують відразу в рівній мірі вченого й невченого, а до того вони повні такого значіння для життя взагалі, що повинна з ними обзнайомитися кожна культурна людина.

Головно в нас, Українців, шановні земляки. Я зазначу іменно з усею отвертістю, що мені й на думку не прийшлоб писати до нашої „Свободи" про якогось там, нехай і дуже визначного, психольога в передовиці, колиб не та обставина, що наука Адлера в силі і в нас, Українців, прояснити здорово деякі дуже темні сторони нашого громадського життя. Ось головною основою проголошеної ним індивідуальної психольогії є питання: що є властиво суттю життевого **характеру людини?** Що є найглибшим знамям усіх змагань його душевних сил? І на це він відповідає так: природна суть характеру людини — це сума всіх її душевних сил, розбуджених та розвинених в неї від дитинних літ, а всі змагання цих сил зміряють до того, щоб **виявитися корисно на зверх та добути таким чином людині свідомости власної вартости в данім окруженню, чи-там середовищі.** Значить — Адлер обмежує здорово значіння і вагу того, що в давній психольогії називалося т. зв. **вродженим характером людини.** Ця колишня психольогія ставляла своєю головною засадою — і не без відємного впливу теольогічних та фільософічних догм — що характер людини призначений їй з її уродженням згори, що в цьому й одна з незбагнених ніколи тайн людської душі, та що, мовляв, щоб там людина й не робила й як дуже намагаласяб, то вона того свойого вродженого характеру не змінить і не всилі змінити ніколи. Дбайливе виховання, взірцеве окруження, гарні вчителі — все те, мовляв, на ніщо не здалося, коли людина прийшла на світ божий з нікудишнім характером. Сліди такого розуміння цеї справи є і в нашій мові, коли ми залюбки кажемо нпр. про когось: „такий він уже вдався", або „така вже його доля", або „так йому вже Бог дав" і такі инші фрази мудрагелів на запічку! І отак ми звикли приймати як допуст божий тай як незрушиму нічим конечність, що в кожній людській громаді аж роїться від непотрібів, ленів, заразумілих дурнів, шкідників, кривдників, розтратників свойого й чужого майна, руїнників людської праці, ледачих синів, чоловіків і батьків, а далі зрадників, злочинців і убийників. — Щож, каже, така вже його вдача, така **„натура"** в нього, от і нічого не вдієш з ним. А той ледар, чи пияк, чи непотріб ще й сам підбріхує собі, говорячи в одно: — Я вже такий тай инакший не буду.

Але Альфред Адлер учить:

„Ні, ти можеш бути инакший, коли добудеш свідомости своїх красших душевних сил".

Заперечуючи вродженість одного, згори людині призначеного характеру, Адлер заперечує тимсамим і неможливість змінити людський характер, коли він того рода, що робить з людини суспільного шкідника. Коли іменно характер людини по своїй суті це сума його душевних сил, розбуджених або розвинених у неї від дитини, і коли людина по своїй природі змагає до того, щоб при допомозі своїх індивідуальних сил добула свідомости своеї вартости на зверх, значить в відношенню до свойого окруження, то воно ясне, що тут для повного вироблення людського характеру набирають рішаючого значіння зовнішні впливи. Отже передовсім: додатний або відємний вплив першого виховання, а далі, як простий наслідок цього виховання, **степень признання,** що його тепер людина здобуває собі самостійно в своїм середовищі. Тимто і таку великанську вагу кладе Адлер на таке виховання дитини, що робилоб її опісля придатною до життя в тіснім звязку зі світом зовнішним, з людьми, а не далеко від людей; з громадою, а не самотою; з суспільністю, а не як приналежний до суспільности відлюдок. Бо тільки тісний, доцільний і гармонійний звязок з нашим окруженням в силі розбуджувати і поглиблювати в нас благодатну свідомість нашої власної вартости, а з цим і розвиток та активність красших душевних сил в нас. Але тому треба, щоб ми вже змалку призвичаювалися дивитися людям, життю і світові в вічі. Відвага, мужність і рішучість в відношенню до людей, це — каже Адлер — найважніша ціль, найважніше завдання і властива життєва мета всякого справжнього виховання, бо тільки те все додає людині сили добути приналежного місця і признання між людьми. І таким чином Адлер розріжняє два основні типи людських характерів: 1) **відважний,** з вірою в себе і в життя та — і це головне тут — з радісним бажанням жити з людьми та брати що найживішу участь в їх життетворчих змаганнях, і 2) **тривожний,** без віри в себе і в життя та з непоборимою неохотою до людей і співучасти в життю громади. Але те, чи хтось має характер відважний чи тривожний, це, по думці Адлера, не є ніяке призначіння згори, і ніщо таке, чого ми не змоглиб пояснити зовсім природними, а з цим усе таки **переможними** (überwindbar) причинами. **Тут** — каже наш душезнавець — залежить усе від чисто фізичної організації людини, особливож від її нервового устрою. Коли нервова організація в людини надзвичайно слабка, перечулена, дебела та взагалі з признаками хоробливости, то й характер людини буде вщерть нервовий, перечулений і дебелий: вона не має ніякої сили відпору проти зовнішних вражінь; вона боїться життя і людей як когось, що загрожує водно її тривожному спокоєві; вона стає ненавидіти людей саме в тій мірі, в якій бажала би горячо добути їх признання та визначного місця між ними, аж поки не відсунеться від людей в повну самоту, щоб не почувати між ними заєдно своєї **ничтожности** (Minderwertigkeitsgefühl). Бо такий хоробливо нервозний характер зражується ґрунтовно після першої невдачі, не виявляє ніякої витревалости в змаганню добути собі місця в життю, вважає кожну перешкоду непоборимою, кожну людину непереможним ворогом, кожне поставлене собі завдання згори пропащим зусиллям. І так в наслідок глупости або байдужности виховавців, що не звертали заздалегідь уваги на недостачі в органічнім устрою людини, на її фізичне здоровля і фізичні сили, душевну й тілесну відпорність, душевну й тілесну совершенність з погляду на її будучі завдання в суспільнім життю і в змаганню з инщими, беруться опісля в світі ті тисячі невдачників і нещасників як матеріял до всякого роду суспільних шкідників і тягарів для суспільности. В почуттю своєї ничтожности, нездатности до життя і зайвого животіння поза межами суспільної громади, і в почуттю своєї життевої безхарактерности, вони стають або ледарами і злочинцями, або заздрими клеветниками всякого гарного і творчого досягнення инших, або злорадними руїнниками в темряві, або, коли почуття ничтожности протруїло їх хору душу вщерть, живими трупами в своїй самоті й самогубцями.

Одначе спитаймо тут:

Чи такий тривожний тип людського характеру це щось, чому не можнаб зарадити ніяк?

Ні — відповідає Адлер — це тільки один з хоробливих обявів у природі даного індивідуума (осібняка), це недуга душі, звязана тісно з якоюсь фізичною недостачею, і тому її можна при відповідній дбайливости виховання і сильній волі недужого усунути також, **як усуваємо і всі инші фізичні недуги.** Адлерова система лічення і виховування незвозних дітей, саме з погляду на їх нормальне, значить сміле і довірчиве відношення до людей, зазначилася досі прегарними успіхами в безлічі випадків. Педагогічна метода їх виховання по науці Адлера осягнула з правила те, що з **тривожних характерів виробльовалися протягом короткого часу характери відважні,** духовість такого недужого змінялася де-далі зовсім, тривожні самотники йшли сміло в життя, і визволюючися таким чином постепенно з почуття ничтожности, ставали щораз радісніше працювати в рядах громади. Бо тільки свідомість того, що ми в життю щось значимо, що ми репрезентуємо якусь вартість, якусь спромогу і силу, в якої є якась користь для життя громади, і яку громада оцінює в нас як слід, є для нас найважнішою остоєю (Halt) в нашім індивідуальнім істнуванню. Не добувши її, або стративши її через власне недбальство, або глупоту або лінивство або отяжілість, ми мусимо тимсамим почувати себе поза скобками життя, мусимо ставати безпомічними жертвами найпоганішого, найбільш упокорюючого і деморалізуючого почуття, якого може зазнати людина, а саме:

Почуття життєвої неспосібности і непридатности, а з цим почуття безвартности в колі громади.

От і в чому та мудрість німецького вченого, якої і нам варта навчитися. В тому, щоб ми, виховуючи наші українські діти, дивилися гаразд на те, щоб плекати в них усі прикмети характеру відважного. І в тому, щоб кождий з нас довершував свій характер при допомозі що найкориснішої праці з громадою і для громади, памятаючи про те, що така праця одиниць має великанську вагу **для характеру цілого народу.** Бо хіба не виходить з науки Адлера, що й цілі народи не можуть мати гарної самосвідомости, коли вони не почувають своєї красшої вартости в колі инших народів, коли вони не грають у світі значнішої ролі, і коли цей культурний світ не респектує їх і не хоче респектувати, бо, мовляв, нема за що? І справді — коли ми будемо народом тривожних характерів, то для широкого світа все ми будемо тільки етнографічною масою, — а відомим на ввесь світ народом станемо щойно тоді, коли міліони мудрих сміливців України добудуть таких культурних досягнень, що збогатимо ними культуру світа. І це і вся мудрість:

Добуваймо собі в світі гідного місця!

О. Максимюк.

ВРАЖІННЯ З ПОБУТУ НА УКРАЇНІ

(10)

З ними мав я таку пригоду: З початком мая 1920 р. я з 9 товаришами утікав від большевиків лісами. 18 верст на полудне від Фастова коло села Півні надибали ми случайно в лісі в печері двох обезоружених і обдертих селянами Китайців. Глузуючи, запитав я їх: „За що ви служите большевикам?" Один з них засміявся по свойому, наче лошак заіржав, і відповів: „Дай 300 рубля та кушать і тобі буде вайна"! Китайці осмілились і вилізли з печері. Розглядалися на всі чотири сторони світа, стиснули плечима і полягали назад в печеру. Видно, не могли зорієнтуватись, в котру сторону їм дорога. Ми посміялись і пішли далі.

Командантом стації в Київі був матроз. Крім непорядків звернули мою увагу численні „ешалони" товарових вагонів з попрорубуваними в стінах вікнами і бляшаними трубами, з яких курився дим. В сих вагонах було повно ріжних женщин, котрі бездільно в вагонах сиділи цілими днями. Се були мешкання технічних відділів большевицької армії. Треба знати, що поза фронтом а навіть на фронті в „броневиках" (панцирних поїздах) кождий „таварищ" має по дві або три „товаришки".

В самім місті впадає в око превелике число Жидів, які сюди позбігалися з провінціональних міст і місточок, шукаючи захисту від погромів. Жиди самі винуваті погромам, бо вони майже всі пішли на службу большевикам і, займаючи ріжні уряди, надуживають власти. На доказ цього наведу случай, який я власними очима бачив у Жмеринці на торговиці: Мужик продає корову; приступає жидок і годить корову за 14,500 карбованців. Корову бере за петлю, віддає свому помічникови в руки, а сам виймає з кишені 14,500 советських рублів і дає мужикови. Мужик, розуміється, советських рублів не хоче брати, бо 1 карб. рівняється 4—5 руб. советських. Тоді жидок робить крик, прибігають два жидки-красноармейці, котрих він наперед підплатив; ці побили мужика до крови, корову зареквірували й ще мужика заарештували за те, що відказався советські рублі брати.—Такі річі вже ввійшли в життя і практикуються жидівськими купцями скрізь під большевицькою владою. Таке роблять навіть високі урядники большевицькі. Примірóм, в Київі перед жидівськими святами жидок комісар цілком офіційно зарядив облаву на двірци й на всіх торгах міста забрав даром пшеничну муку у бідних людей, які привезли або принесли ту муку аж зпід Уманя й Гайсина, для себе на ужиток або для перепродажі й розділив Жидам на мацу. Перед православними святами, в тиждень по жидівській пасці, той самий комісар заборонив під карою смерти привозити до міста муку, бо це „спекуляція". Подібних случаїв можна навести сотки!

З початку інтелігенція, як українська, так і російська, не показувалася в місто; можна її було побачити тільки в неділі і свята по церквах. Як наші запасні частини — числом около 3000 людей — прибули до Києва, інтелігенція й міщане почулись безпечнішими і свобіднішими. Наша жандармерія повнила службу в місті, а наші старшини були по кватирах майже по цілому місті, проте большевики не мали передшого розгону і сміливости їх переслідувати. Прим., передтим часто устроювали большевики облаву по вулицях на молодих женщин, брали їх на „казьонну" роботу і притім обдирали, а нераз і насилували. Населення обезпечилось. Деякі Українці, пошукувані большевиками, навіть укривались поміж нами. В неділі і свята зароїлись парки, бульвари і всі головні вулиці від „гуляючих". Все показалося на світ Божий. Я приміром, мешкав у одного гімназійного професора, котрого жінка і дві дочки від упадку гетьмана Скоропадського вперше зі мною вийшли до міста. Інтелігенція й міщанство дуже бідує, терпить голод і холод. Займаються „комерцією" й це одиноке забезпечує їм животіння. По короткім часі нашого побуту віджив Київ не до пізнання. Скрізь по каварнях появились українські часописи, музика зачала грати українські пісні, почулось українське слово, театр і опера почали давати вистави.

У місті, а головно на Хрещатику, стоять румовища багатьох гарматними стрілами розбитих і попалених колись гарних будівель так, що переходячий мусить стерегтися, щоб цегла голови не розбила. Одні церкви пишаються своєю величю й красою понад цілий Київ. В Київі кождий з нас одушевлявся та з пієтизмом оглядав історичні памятники — свідків слави минувшини — Золоті Ворота, Софійський Собор, гроби великих історичних осіб, Печерську Лавру і т. д. До Печерської Лаври ходили ми всі немов по свячену воду. Оглядали келії, печери, викувані в ґраніті, мощі святих, старинні малюнки, образи й написи. Оповідали черці, що „товариші" в 1918 р. більш як 70 мощів викинули в Дніпро. Я залюбки ходив ще з двома товаришами, що ранку дзвонити в найбільший дзвін. Ці святощі національні полонили прямо нашу душу; кождий з нас відчув, що то все наше рідне й дуже гірко було пізніше з ними розставатись!

Залогу міста Київа становили „особліє о...ли" — це „карательні отряди", чрезвичайка і дві кадри. Разом з командами ріжними коло 10,000 людей. Ці дві кадри складалися з молодих рекрутів північних російських губерній. Вони робили вражіння дисциплінованого війська, о скільки це було можливим після большевицького регуляміну службового. Регулямін сей з одної сторони був багато остріший, як колись за царя; приміром, жовнір не має права голосити жалобу до вищої команди на свого команданта за несправедливе покарання; з другої сторони жовнірови вільно по заняттю ходити в цивільним убранню, забирати голос на політичних зборах, говорити проти свого команданта перед „салдатською радою" і т. д. З цього, розуміється, в практкиці виходять дивовижні річи: відмова послуху, самоволя, убийства „командірів" або комісарів і т. д. Ці молоді хлопці не користали бідняги, із своїх прав, бо не в голові їм було. „Кушать" давали лихо й мало! Бідували вони дуже, бо не вміли ще грабити, як другі, а населення було само голодне і не могло їм нічого дати. З заздрістю дивились ті молоді хлопці на галицькі частини, де про жовніра ліпше дбали, де жовнір грошей мало діставав, але зате діставав що дня мясо, тютюн і т. д. Вони діставали раз на тиждень — і то не все — ½ фунта (200 г.) мяса, а що дня капусту, фасолю, кашу — все без омасти. Вони одинокою утечею ратували себе.

В Київі стояла ще команда большевицької 12-тої армії. Її дивізії займали фронт на захід від Бердичева й Житоміра. Їй підлягала також галицька бригада У. С. С., котра числила понад 9,000 людей і була на 320 багнетів сильнішою від цілої 12-тої армії. Ця команда не знала докладно, де якраз і т. д. находяться на фронті її дивізії а навіть цілими тижнями телефонічного получення не мала з командами своїх дивізій.

В Київі стояла також начальна команда червоної галицької армії, котрої начальним командантом був назначений большевицькою владою „товариш" Порайко. Цей товариш Галичанам був людиною горячковою й прагнучою червоної крови своїх земляків; як говорив на мітінґу, то уста йому пінились, слина пирскала, очи світились, руками остро вимахував і кидав, ногами тупав і кричав на всю силу; малося вражіння, що бачиться перед собою Марата з французької революції.

Коло Печерської Лаври над Собачою Тропою в Лукіяновських тюрмах поміщалась київська „чрезвичайка". Від неї мало населення такий страх, що з далека її обминало, а селянки, переходячи попри неї, хрестилися три рази, кажучи: „Там нечистий находиться, бо відти одурюючий запах крови ударяє". Всіх арештованих за „контрреволюцію" і „спекуляцію" провадили до сих тюрем, де вони пропадали без вісти. В чрезвичайці сиділи молоді жидки-студенти і матрози, а до помочі їм були Китайці. Арештованих перед розстрілом у звірський спосіб мучили. І так: пекли тіло горячим залізом, виривали кліщами кусники тіла й нігті з пальців, лупили при помочи спеціяльно до сього зроблених щипців шкіряні рукавиці з рук, замуровували живцем в мур.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Український Демократичний Клюб при роботі.

Всі ми приходимо до переконання, що Український Демократичний Клюб мусить стати осередком нашого народного життя. І він мусить вести роботу, оперту на чисто національних основах. Коли так не буде, то заснітиться наше народне життя в громаді.

Клюб здає собі добре з того важного справу. І от тепер задумує перевести основну реорганізацію. Ми мусимо піднести духа в громаді й обеднати всі сили, а добрих і жертволюбивих людей у нас не бракує.

Клюб вислав у своїм часі петицію до Вашінґтону в справі охорони наших національних прав при переписі населення. Клюб рішив приступити до організації молоді. І до Комітету вибрано молодого енергійного студента Івана Рогорецького, тут родженого, щоби при його помочі обєднати біля клюбу нашу молодь.

Рішено скликати два віча, щоби пояснити нашим людям, головно жіноцтву, справу перепису, бо ходить о це, щоби всі припильнували, щоби нас записувано як Українців. Клюб не забув рівнож і за Коляду. Ми думали колядувати на Рідну Школу. Але коли довідалися, що Хор Співацького Кружка (при укр. кат. церкві) колядує на Рідну Школу, рішили ми колядувати на Дім Інвалідів і на політичних вязнів. Одна коляда не пошкодила другій.

Бруклинські Українці пожертвували на руки Клюбу з нагоди Різдва $188.70. Суму ту вислано до Обеднання з таким призначенням: $100 на Дім Інвалідів, $50 на політичних вязнів, а $38.70 на удержання інвалідів.

Колядували: Петро Малицький (син Йосифа), Іван Мудрик, Лука Кісь, Михайло Костів, Іван Коптюх, Михайло Баглай, Василь Палащук, Микола Ткач і Михайло Кіт.

Жертвували: по $10: Укр. Гор. Клюб, Тов. Запорожська Січ, Тов. ім. Богдана Хмельницького, Бр. Пресв. Тройці; по $5: Тов. ім. Тараса Шевченка, Ст. Заблоцький, К. Герман; по $3: В. Шийка, о. А. Лотович, В. Гук, І. Балко Андр.; по $2: О. Гавришко, І. Коптюх, Г. Бардак, А. Забашка, А. Волох, Л. Жур, І. Забавський, Н. Лемик, І. Малко, М. Кішак, Софія Криса, І. Сенько; І. Завадський $1.50; по $1: А. Гавришко, М. Костів, П. Малицький, І. Мудрик, М. Баглай, С. Мацюра, Т. Карплюк, І. Балко Ст., П. Котут, Н. Слободзян, Г. Олекса, Ст. Верблянський, Андр. Кулявий, Л. Кісь, П. Романик, Н. Забава, М. Ящишин, М. Поврозник, В. Гладюк, Д. Тихий, Гр. Борбуляк, В. Борбуляк, І. Чабаранок, М. Ткач, Гр. Шевчук, А. Крук, Т. Сорока, Г. Бондарчук, Д. Баюр, О. Торобка, Г. Лукач, І. Реклінський, В. Федина, С. Лис, Е. Біленький, Ф. Авраменко, Р. Шевчук, П. Дикий, М. Турко, К. Кващишин, В. Савіцький, Н. Возняковський, П. Троздович, П. Масник, А. Цюпа О., Д. Зварич, І. Крук, В. Гупало, Д. Кмита, С. Глушко, С. Занько, Н. Ладзін (Жид), М. Сковрон, П. Кузьма, П. Федечко, Н. Лісник, В. Шеремета, А. Яремчук, І. Була, Д. Гудима, І. Дахновський, М. Шипорт, С. Крупа, О. Ґвязда, Д. Сенюта, Й. Коцюб, П. Баран, І. Лебедь, Д. Сметанюк, І. Кмита, Г. Малко, С. Канюка, І. Цюпа, М. Запісоцький, В. Карпович, Й. Неєпял, Г. Троць, І. Бішко, П. Піґай, П. Тараска, П. Роба, Д. Шарко, П. Малицький Н., І. Возьний, М. Кіт, В. Костів, А. Кіт, А. Братковський, Т. Кіх, М. Воліщинська, І. Шийка, Х. Леськів, П. Свідзінський, Д. Цюпа; М. Висоцький 70 цнт.; по 50 цнт.: М. Лущинський, О. Юрочко, М. Чорній. Решта дрібними датками.

Разом зібрано $188.70.

За уряд: **Григорій Бардак**, предс.; **Стефан Заблоцький**, лідер; **Іван Мудрик**, касієр; **Петро Малицький**, с. Йосифа, секр.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Американці цікавляться українськими справами.

"The Flint Daily Journal," з дня 9. лютого, писав:

Y. W. C. A. CLASS TO HEAR SPEECH BY U. OF M. MAN.

Dr. John Yatchew of the University of Michigan faculty will be the principal speaker at a class of men and women studying the course in national backgrounds, at the Y. M. C. A. building next Wednesday at 8 p. m. The talk will be the third in a series of similar addresses sponsored by the International institute.

The speaker will treat the subject of the Ukrainian population of Russia. He was born in Canada of Ukrainian parentage and following an education consisting of courses in several universities in United States and Canada he obtained Juris Scientae Doctor's degree last June with a thesis upon the subject, "The Connecting Link Between Ukrainians and Canadians and Between Ukrainians and Americans." His Master of arts degree had followed the writhing of a thesis upon "Ukrainian Literature" at the University of Alberta.

There is a large number of Ukrainians in Flint's cosmopolitan population and Dr. Yatchew will deal with characteristics of the people. He also will discuss their place in the soviet regime of Russia.

Цей витинок послужить за примір тим, які стидаються українського народу. Ця новинка повинна бути стимулом до радости з неї. Видно вже Американці зачинають інтересуватись Українцями. І що ми маємо вже таких людий, котрих можемо вислати на добрі лекції.

Дня 12. лютого Мишиганський Університет вислав д-ра Яціва до International Institute of Y. W. C. A. в Flint дати загальний відчит про Українців, щоби познайомити Американців з українською історією й культурою. 13. лютого д-р Яців мав другий відчит, також в Flint, для того самого комітету Y. W. C. A.

Перший відчит тревав одну годину, а запити тривали другу годину.

Др. Яців завважив, що в Флинт є коло 600 Українців, котрі дуже мало вдаються до Інтернаціонального Інститута за потребами. А знов богато є таких, що вдаються, але кажуть, що вони Поляки. В тім інституті є репрезентовані Мексиканці й Поляки. Української представника ще нема. За те Українці повинні постаратись. Українці, що потребують порад можуть удаватися до: Miss Ada Bess, 3002 St. John St. (secr) в інституті.

Довідуюся, що д-р Яців має дати на Великодні Свята в Флинт один або два відчити. Українці взагалі повинні покористуватися своєю інтелігенцією для просвітних цілий. Д-р Яців обробляє свої виклади дуже старанно. Він теж буде мати відчит у першій половині березня в Дітройтськім Інтернаціональнім Інституті.

І. Іванчук,
Дітройт, Міш.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

КОГОС, Н. Й.

Будують централю горожанських клюбів.

Тимчасовий комітет, створений з горожанських демократичних клюбів у Когос, Трой і Водерлит, видав відозву до всіх українських товариств і організацій нюйорського стейту, щоби закликати їх до співпраці в організованню одної великої політичної американсько-української сили. Оту силу думає комітет побудувати дорогою спільного порозуміння між усіми горожанськими українськими клюбами стейту, які зачисляють себе політично до демократичної партії.

У відозві, яку висилає комітет до ріжних громад, читаємо між иншим таке:

„Хочемо збудувати з наших розбитих сил таку **політичну силу**, з якої була би користь для нас, а не так для нас як для наших дітей. Хочемо рівнож допомогти нашим братям у старім краю у їхній боротьбі з окупантами наших земель. А таку допомогу зможемо дати тільки тоді, коли будемо уявляти собою в Америці добре зорганізовану силу.

...Погляньмо тільки на нюйорський стейт. Він же перший в Америці щодо богатства й щодо організації. Але Українці нюйорського стейту не уявляють собою ніякої політично зорганізованої сили. Трохи рухаємося перед виборами на президента, тай на тім кінчиться уся наша акція. А на тім терпимо, бо не маємо доступу до рішаючих у стейті політичних чинників. Не маємо своїх людей на ніяких вищих становищах, ні навіть на малих.

„Ось тому хочемо довести до цього, щоби всі Українці нюйорського стейту повибирали горожанські папери і поорганізувалися у горожанських клюби. З нашого боку думаємо зорганізувати горожанські клюби, звязані з американською демократичною партією. Хочемо довести до стейтової конвенції, на якій була би створена Централя Демократичних Горожанських Клюбів стейту Ню Йорк і на якій було би вирішене місце осідку централі."

Тимчасовий комітет взиває громади, щоби порозумілися у всіх тих справах з комітетом, пишучи на адресу секретаря:

Daniel Zalopany,
P. O. Box 284, Gohoes, N. Y.

З МУЗИКИ І СПІВУ.

5 ЧУЖИННИХ ПІСЕНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

Д-р Г. Ґ. Скеґар з Шікаґо, Ілл., зробив нашим співочим колам гарну прислугу: переклав і своїм коштом видав два зошити чужинних пісень, за які наші солісти, зглядно солістки, повинні зложити йому щиру подяку.

В першім зошиті є два твори: 1) „Ти вічно є при мені", перетвір з англійського, дует на сопран і альт, музика Г. Гофмана; 2) „Тиха як ніч", перетвір з англійського, сольо на сопран або тенор, музика К. Бома.

В другім зошиті є три твори: 1) „Серенада", перетвір з німецького, дует на сопран і альт або тенор і бас, музика Ф. Шуберта; 2) „Пращай", перетвір з італійського, сольо на сопран або тенор, музика Ф. Паольо Тості; 3) „Доля", перетвір з шведського, сольо на сопран, музика Г. Лільтебєрна.

Усі ті музичні твори мають фортепяновий достріій, є літоґрафовані на тревалім папері, виразні і читкі.

Про музику тут говорити не приходиться, бо цеж твори відомих музичних клясиків. Зате переклади є місцями доволі слабкі і їх треба при співанню доконче виправити. Перш за все уміщене по кождім заголовку слово „перетвір" тут ні при чім, бож перекладчик перекладав лише текст чужомовних пісень, а музики дотичного твору зовсім не перетворював. Тому треба було дати слово „переклад".

Слабкість перекладів лежить головно в тім, що деякі наголошені склади українських слів падуть не на сильну, а на слабу частину такту. Наприклад: летять (наголос на „ле") (тут підходилоб ліпше слово „линуть"), до мене (наг. на „не"), в дорогу (наг. на „гу'') готовляться (наг. на „го"), пропав (наг. на „про"), чекаємо (наг. на „мо'') і т. д. Таких неправильно наголошених слів ми подибали в тексті 21. Українське ухо разитиме ось така фраза: „З моїм любовником (наголос на „лю") ся спізнила" (наг. на „ла"), або: „Змарнилось (наг. на „лось") моє красне личко" (наг. на „ко"). Не добре звучить також і „Голос ся чути дав", бо перші два слова (ся повинно бути все по дієслові) пригадують якесь „колосся" чи „волосся". Неграматично вжиті, між иншим, слова: „мині", малаб би, тя (тебе) і еї. Замісць грубого „ла, ла, ла" ліпше мабуть співати „ля, ля, ля".

Дозволимо собі ще звернути увагу шановного перекладчика й видавця, що чужих творів, хочби й справді перероблених, не присвячується своїм знакомим чи приятелям.

Поза тими заввагами згадані музичні твори повинні би піти на наш „маркет", бо вони дуже ґарні і їх на наших сценах досі бракувало. Праця доктора Г. Скеґара є замітний вклад в українські музично-співочі придбання і заслугує на увагу та признання.

Музика.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕВМІСНЕ ОБЖАЛУВАННЄ.

В дописі Свободи з дня 12-го лютого 1930 р., підписанім В. Дроботієм з Ню Йорку, находиться слідуючий уступ:

„Шеста вулиця в Ню Йорку з доктором Цегельським отверто проповідує польонофільство й компроміс з Польщею та всіма способами старається розбити акцію Обєднання допомогти рідному Краєві, бо акція ця найбільше ненависна Полякам".

Супроти сього, що говорячи про Шесту вулицю в Ню Йорку, кождий розуміє Український Народний Дім в Ню Йорку — бо сама Шеста вулиця не є ані особою ані інституцією, подаємо до прилюдного відома:

Що Український Народний Дім не є ніякою політичною орґанізацією ані інституцею і не пропаґує ніякого польонофільства;

Що д-р Л. Цегельський не є ані членом Українського Народного Дому, ані не висловлює думок Управи Українського Народного Дому;

Що в салі Українського Народного Дому виголошують промови ріжні бесідники, котрі за свої промови самі беруть відвічальність, все одно, в якім напрямку вони бувають виголошені;

Що Український Народний Дім зовсім не старається розбити акцію Обєднання допомоги Рідному Краєви.

А вже зовсім не горожанським є вислів дописувателя, неначеби Шеста вулиця тому старалася розбити акцію допомоги Рідному Краєви, бо акція ця найбільше ненависна Полякам, коли загально звісною річю є, що з Народного Дому якраз ідуть кличі і переводяться збірки на допомогу Рідному Краєви.

Управа Українського Народного Дому при Шестій вулиці в Ню Йорку:

Денис Ґула, предсідатель; **Семен Демидчук**, секретар; **М. Никифорчин.**

— Дорогенька, — питаеться чоловік своєї молоденької жінки — чи ти пришила мені ґудзик до камізельки?

— Ні, серденько, я ніяк не могла найти ґудзика, то я зашила тобі дірку від ґудзика.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА ІНАВГУРАЦІЇ МЕЙОРА ДІТРОЙТУ.

Місцеві дітройтські американські газети подали були в день інавгурації нового мейора міста, гр. Джана Бовлеса, і міського клерка, гр. Ричарда Редінга, слідуючу фотографію української делеґації, зложеної з представників українських політичних клюбів і відділів У. Н. Союза та дітий членів відділів У. Н. Союза, як вона вручувала вінок ґратуляційний нововибранцям.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

З коляди на Рідний Край.

Співацьке Товариство „Боян", яке істнує при українській греко-кат. церкві Успенія Пр. Діви Марії, заколядувало на старокраєві цілі $70, які вислано до Обєднання і розділено: по $5: „Просвіта", політичні вязні, інваліди, У. В. О., а $50 на Рідну Школу.

Треба піднести, що Товариство „Боян" від ряду літ дає свій труд і допомагає кождій добрій справі. Наші чесні громадяни це розуміють і попирають завжди кожду акцію, яку веде наше товариство.

Жертвували: Ілія Пасічник $4.00; Мирон Данько $3.00; Григорій Сеник $2.00; по $1.00: Олекса Лотоцький, Андрій Рейтар, Петро Борис, Николай Хомин, Анна Дзінковська, Василь Дзінковський, Андрей Болонний, Микита Пахолок, Николай Мороз, Йосиф Катериняк, Дмитро Лехник, Андрей Щепанюк, Василь Незовий, Василь Федорик, Михайло Біляк, Іван Біляк, Петро Кудрик, Іван Бирчак, Теодор Задорецький, Роман Задорецький, Йосиф Телішевський, Ілія Готра, Мойсей Кобилінський, Дмитро Липовий, Панько Задорецький, Матвій Петруняк, Юрко Бойко, Лев Бачинський, Симеон Фариник, Іван Довгань, Михайло Росоловський, Михайло Бушель, Володимир Швайлик, Йосиф Ошуст, Степан Липа, Михайло Кравчук, Михайло Шегда, Ілія Курило, Гринько Турчин, Андрей Перетятко, Лесь Теплищин, Михайло Щомак, Михайло Хоптій, Панько Зімняк, Іван Лабай, Сень Притика, Марія Пласконь, Андрей Басараб, Николай Путас, Симеон Хандога, Павло Демків; по 50 центів: Іван Кушнір, Павло Кушнір, Андрей Бурбела, Олекса Ковальський, Лука Гавазин, Михайло Кобрин, Стах Щомак, Танас Павлишин, Прокіп Жирий, Петро Язьвінський, Гілярій Притика, Анна Фамула, Юрко Мончак, Іван Лаба, Йосиф Король, Яцко Лаврів, Михайло Польовий, Стефан Купранець, Кувь Гриник, Николай Нагребний, Теодор Польовий, Николай Мартинів; по 25 центів: Василь Скесляк, Михайло Панас, Олекса Маслій, Гнат Гриник, Василь Павлукович, Василь Кобрин.

—o—

КЕНТОН, ОГАЙО.

Коляда на рідний Край.

З певністю не богато читачів „Свободи" знають, що в Кентоні проживає мала горстка Українців, котрі на жаль, до сього часу не не показували жадних признак народнього життя. Є тут також і відділ У. Н. Союза, але він заледви животіє, бо, як звичайно у нас, Українців, люде не дуже горнуться до свого, бо пхаються о ріжних чужих „іншуреншів", а до свого тяжко кого намовити.

В Кентоні переважно залізні фабрики, де наші люди працюють при ріжних, по більшій части тяжких роботах, але тепер і тої роботи дуже мало. Тому богато людей без роботи, а тому не видно тут того добробуту, про який так богато галасували.

Але я задалеко відбився від моєї мети, бо я хотів написати дещо про коляду в Кентоні. Отож, не зважаючи на лихі часи, зібралося тут кілька ідейних одиниць, котрі пішли колядувати на народні цілі. Заколядували всього 16 долярів, з котрих призначили 10 долярів на Рідну Школу, 5 долярів на Українців Інвалідів, а 1 доляра на боєвий фонд. Коляду зложили слідуючі жертводавці: М. Дрозда, М. Мініч (Хорват), І. Швинда, А. Петрович, І. Проць, Ю. Коваль, С. Рогалінський, М. Скубяк, А. Клюс, І. Демчак, Я. Бурий, С. Демчак, А. Бандровський, І. Скубяк і Д. Дубрівний по 1 доляру; Г. Драган та І. Скубяк по 50 центів. Гроші зістали вислані до краю через Обєднання.

Колядувати ходили слідуючі особи: Гнат Скубяк, Стефан Демчак, Михайло Дрозда, Дмитро Дубрівний і Гаврило Драган.

Колядник,
Колядник.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда Січи ім. Б. Хмельницького.

На руки колядників з рамени Січи ім. Б. Хмельницького зложили слідуючі:

Яків Корнат $12; по $5: В. Возний, Т. Йосик, К. Лисюк, І. Тураш, Я. Кулинич, Е. Лукен, І Матвіїв; по $4: Н. Кавецький, Ф. Матлай, О. Вавріів; по $2: М. Лука, Ю. Яремова, С. Хархаліс, П. Дерик, М. Мультан, М. Боднар, П. Редчук, І. Вісьола, І. Заразка, Лев Мороз, М. Поліщук, Т. Дубляник, М. Конюх, В. Чарнецький, С. Абрагамовська, М. Савочка, В. Дроботій, А. Куцик; по $1: О. Мороз, О. Содовський, М. Пелех, Е. Ігнатович, І. Устяк, Я. Щигол, М. Вуйцікевич, І. Ільчишин, А. Лупук, Т. Войнiч, М. Меркун, П. Мазурчак, І. Мазурчак, Т. Скульський, М. Притас, П. Дідоха, М. Кручок, С. Лукіянський, С. Сікора, П. Стасюк, В. Пуйда, В. Якібюк, П. Задорецький, М. Сурмач, К. Беднарчук, М. Беднарчук, І. Козар, В. Голубович, В. Симошин, К. Заплатинський, М. Микитович, М. Мацайло, М. Павлишин, М. Настасюк, М. Рубас, Н. Н., Н. Петрусик, Т. Валігунда, о. Корсуновський, М. Скубова, Е. Ляхович, Д. Татарський, Ю. Кириченко, А. Сивець, В. Чайка, О. Чупіль, Д. Куровський, І. Рига, Н. Кручак, М. Палмер, М. Кринина, М. Байовський, Я. Г., Л. Боднар, М. Дерик; Віра Барчанівна 75 ц.; по 50 ц.: І. Дацишин, А. Григ с, М. Жук, М. Койт, Г. Кравчик, А. Кравчик, П. Прус, І. Королю., П. Ган, П. Нюр, М. Глушка; по 25 ц.: В. Білий, Б. Мацієвський, Н. Н., В. Деркач, М. Стрілецький, П. Гладкий.

Разом заколядовано $157.75, котрі вислано до краю через Обєднаннє, а то $100 на будову дому Укр. Інвалідів, а $57.75 на Рідну Школу, згідно з волею жертводавців.

М. Воробець, сотник,
І. Галичин, секретар.

ЛИСТИ З КРАЮ.

ЛИСТ З РІДНОГО КРАЮ ПРО В. АВРАМЕНКА.

Лист писаний до С. Мусійчука в Шикаго, Ілл.

Коршів (Коломия), 8. XII., 1929.

Милий мій Братчику Степанку!

Так Ти говориш, що туди приїхав наш славний український балетмайстер Авраменко!?... Ну, нехай і Америка побачить преславні запорожські танці!!! А то тільки десь нудні вальси та „шімі" бачать! — Оцей Друг покаже там щось цікавішого!... Оцей Друг як вшкварить „Запорожця", як блиснуть шаблюки, аж іскри посиплються, так Ваші Американці і роти порозззявлюють! І мороз лоза шкірою пройде...

Або, як не вискочить на сцену „Гонта" та навприсюдки, та навприсюдки... так і розкидає з себе запорожські свити, та як не засуче рукави, та як не шпурне шаблюкою!... Оттакої, як гуляв наш „батько Гонта," коли здобував Умань.

Або як Вам вшкварить „Гопака", або сольовий танок „Чумачок"... в широкій крисані з батогом!... Я так і свищу собі мельодію „Чумака", куди ходжу, хочби тобі й яка біда!... А Маруся моя то все собі співає пісню: „Ой, продала дівчинонька курку, тай купила Чумакові люльку". Або що то за прегарний танок „Катерина", „Гречаники", „Журавель", „Хоровід", „Гопак колом". Танок до пісні: „Гей, нам, браття до зброї!" Всі мельодії всіх танців Авраменка граємо на мандоліні. Обоє ми з Марусею і богато з сих танців уміємо танцювати. Шурин Коцабюк, скоро приїхав з Чехословаччини, так сейчас зорганізували ми в мене в хаті „курс" танців Авраменка. Перше вивчив він нас обоїх дещо, а потім!... З цілого села збігалися хлопці та дівчата вечерами та неділями, так через ціле літо (1926 р.) ну, і вивчив наших козаків!... І „балет" давали в Коршові і в Жукотині. Мій Коцабюк підчас того, як був у Йозефові (в таборі) щось 5 літ, був там свого часу оцей Авраменко, балетмайстер, який і учив наших емігрантів своїх танців.

Між ними вивчив і мого Коцабюка, а Коцабюк — коршовецьку молодіж. Оті танці Авраменка так були зацікавили село, що навіть малі пастухи на пасовиськах та малі школярі в школі (десь то один від одного вивчились) та давай навприсюдки! Так і загулять по козацьки. А я дивлюсь, тай собі не довіряю, що се в Польщі; гадаю, що я попав на наше славне Запороже!... Щось надзвичайного! А наші старі дядьки, дивлячись на оті всі чудернацькі „вихилясники, підскоки та правдиві козацькі присюди" та дівочі „мережки" та „Голубчики" і т. д., дивляться, та так і охкають з дива! А мій лисий Коцабюк (а він бідний цілком полисів на Чехах, хоч молодий ще, літ 32) на однім весілю тут, як сказав собі заграти отакого козачка, та як не шкварне!!! Так ще і нині приказують, як він „лисий" гуляв отого козачка!

Я відай вже писав Тобі, що він виїхав до Аргентини! Оноді одержав я від нього листа, в якім пише, що і там учить кількох українських хлопців „танців Авраменка". Оттакі козацькі танці (сама річ) мають велике значіння для таланту-здібности України!

Тільки я чув, що Авраменко був виломив, чи вивихнув собі ногу, і в душі я його дуже жалував, хоч особисто його не знаю. **Напиши мені, чи він вже здоров на ногу?** Бо як мала би боліти нога такого чоловіка, то волілиби боліти всі ноги всім Полякам!

Напиши також, як Вам ідуть лекції. Напиши, чи дуже болять ноги від присюдків. Якщо так, то загуляйте „Гонту"; там присюдів мало.

Кінчу. Дякую щиро за всі милі вісти. Здоровлю щиро Тебе. Здоровлю і пересилаю щирий привіт п. Авраменкові та бажаю Йому всього найкращого в Америці. Бувайте здорові!

Брат Остап Мусійчук.

Страшне. — Для співачки мусить бути страшне, коли зауважить, що вже не може співати.

— Ще страшніше мусить бути, коли вона цього не зауважить.

—o—

Служниця: Прошу пана професора, прийшов якийсь бідний чоловік з деревляною ногою.

Професор: Скажи йому, що це помилка. Я не замовляв деревляної ноги.

—o—

Любов. — Не говори мені про любов! Одинока жінка, що нібито любила мене, унещасливила мене цим, що вийшла заміж!

— За кого?

— За мене.